

“Met deze buik onder de ochtendjas ga ik voortaan m'n vrouw uitzwaaien”

Ja, hij gaat met pensioen. Zodra die allerlaatste klus geklaard is. Alleen nog dat uitdagende, maar zeer gecompliceerde karwei volbrengen. Zijn ogen stralen, want hij heeft lol in zijn *final hour*. We lopen richting zijn kamer. Bij het grote gapende gat dat zicht geeft op de enorme kantoortuinen van de verdiepingen onder ons, meldt hij dat men hier zelfmoord kan plegen. Kennelijk zou Joop Daalmeijer het gebouw anders hebben ontworpen.

Annemiek Schrijver Wim Kluyers

In de gang van Radio 4 toont hij zijn laatste bedenkensel, trots als een kind: wandenbedekkende foto's van bevolgen artiesten als Jaap van Zweden in vervoering. “Is inspirerend voor de mensen die hier werken. En het kostte zowat niks!” Nieuwsgierig steekt hij zijn hoofd om de hoek van vele werkvloeren. Steevast wordt hij joviaal begroet.

Joop Daalmeijer is 64 en bijna NPS-directeur af. De directiekamer toont de levenslange medialoopbaan van zijn eigenaar: een antieke camera, talloze banden, een levensgrote poster van zijn Maartje. En een ouderwetse filmprint van twee zoenende bruiden in sluiert. “Dat doet me denken aan m'n dochter. Zo zie ik haar nog 'ns. Ze woont met haar bruid in Schotland. Ook zij zijn

allebei in het wit getrouwd.” Op zijn bureau stapels papierwerk. Want Daalmeijer is transparant en zegt als baas geen geheimen te kennen. Hij ziet zichzelf als mensenmanager, die vindt dat macht schone handen houden kan.

Wrang

En daar zit 'm nu juist ook die laatste uitdaging: de fusie tussen NPS, Teleac en RVU zal banen kosten van mensen met wie Daalmeijer persoonlijk bevriend is. Hoe moet dat nou? “De overwinning van mijn emoties is te zorgen dat die mensen goed weg gaan hier. Dat ze niet vertrekken met een wolk, maar met een regeling waar ze recht op hebben. Daarom heb ik me enorm ingezet voor een sociaal plan, wat centraal maar niet afkwam. Dus hebben we het gewoon zelf gedaan en is zelfs beter, maar ondanks dat blijft het wrang om tegen buitengewoon

goeie collega's te zeggen: er is voor jou geen werk meer, je bent boventalig." Deze fusie vergt veel tijd. Nieuwe benoemingen worden niet alleen gedaan door voorzitters, maar zowel de ondernemingsraden, hoofdredacteurs, redactiecommissies, als vertegenwoordigers van het personeel van de drie partijen laten hun stem horen.

Zeggingskracht

Wat verwacht Daalmeijer eigenlijk van deze fusie, waarbij toch spaanders zullen vallen? "Dat er voor medewerkers nieuwe perspectieven zullen opdoemen. Neem nu de jeugdafdelingen die samengevoegd worden: die van de NPS en Jeugdeducatie van Teleac. Wij maken hier bijvoorbeeld *Klokhuis*. Daar zit drama in. Teleac heeft het *Zandkasteel*, maar dat wordt tot nu toe uitbesteed. En ik vind dat je de dingen die zo dicht tegen je eigen

identiteit aan liggen, in huis moet maken. Dus Teleac zou dat uitbesteede programma kunnen produceren met mensen die hier drama maken. Dan is het van jezelf." Daalmeijer is er vast van overtuigd dat trots zijn op je eigen programma een enorme zeggingskracht voor de kijker en de luisteraar heeft. Juist omdat je er met je volle verantwoordelijkheid en professionaliteit alles aan hebt gegeven. Maar als alle omroepen om diezelfde inhoudelijke motieven de handen ineenslaan, zou dat ook grote economische voordelen bieden? Dat is maar zeer ten dele het geval volgens Joop: "Kijk, die hele fusie levert natuurlijk wel iets op. Alleen al aan de bovenkant. Er zijn nu drie algemeen directeuren, drie bedrijfsvoeringsdirecteuren en drie hoofden personeelszaken. Dat gaat dus veranderen. En waar bij fusies normaal de mensen aan de onderkant

lijden, wordt hier de bovenzijde goed geschouwd en dat levert geld op." "Maar als ik Kamerleden hoor beweren dat fuseren 100 miljoen vrij zal maken, dan is dat natuurlijk klinkklare kletsboek. Het totale budget van Educom (Stichting Educatieve Omroep Combinatie, RVU en Teleac, red.) is 29 miljoen euro. Samen met de 40 miljoen van de NPS is dat pakweg 70 miljoen. Als je door die fusie 9 procent weet op te halen, ben je een hele spekoper. Da's niet koosjer, maar voor een katholiek is dat niet erg." Daalmeijer lacht. "Stel dat KRO, NCRV en EO met hun gezamenlijke budget van 120 miljoen de handen ineen zouden slaan, dan bespaar je 10 procent en heb je dus 12 miljoen verdiend. Dat kun je drie keer doen, want er zijn negen omroepen. Dan hebben we dus maximaal 36 miljoen euro bespaard. En bij lange na geen 100!" Niet dat die 12 miljoen ►►

"Als ik Kamerleden hoor beweren dat fuseren 100 miljoen vrij zal maken, dan is dat natuurlijk klinkklare kletsboek"

“Live bakte ik er niks van. Ook niet van autocue”

Joop onverschillig zouden zijn. Het is kostelijk geld dat besteed kan worden aan mooie programma's. Want daar gaat het hem allemaal om. Toen Daalmeijer drie jaar geleden aantrad bij de NPS, had hij het vaste voornemen de organisatie te laten 'kantelen' en aldus geschiedde. Was er toen nog sprake van een hoofd televisie, een chef voor de radio en een bij nieuwe media, nu is de zaak gehegroepeerd rond de inhoud.

“Dit bedrijf gaat over minderheden, over informatie en over kunst en cultuur. Voor die drie poten zijn nu hoofdredacteurs, die zowel op radio als op tv en internet kunnen zorgen voor dwarsverbanden. Dus als je researcht voor een tv-programma over kunst, kun je je knowhow ook kwijt bij de radio. Het thema is nu belangrijker dan waarop dat onderwerp wordt uitgezonden. Je centrale grondstof kun je overal gebruiken.” En als programmamaker mag je nu alle kanten op. Juist de ontwikkeling van het individuele talent gaat een mensenmanager aan het hart. Daalmeijer verheft zijn stem: “Tijdens een functioneringsgesprek wil ik

weten waar jij alles voor zou geven om over vijf jaar te zijn. Niet waarom je het afgelopen seizoen twee keer ziek bent geweest. En als jij je inzet, investeer ik mijn tijd en aandacht in je. En mocht je beter tot je recht komen bij een andere omroep, dan zal ik daar voor je bemiddelen.”

Overspannen tijd

Daalmeijer vindt het onzin als er bij omroepen schroom zou zijn om elkaars medewerkers te verleiden tot een overstap. Zelf is hij gedurende zijn carrière veel gevraagd.

“Bij *Achter Het Nieuws* van de VARA was het hartstikke leuk, maar bij de VARA zelf was het ook een overspannen tijd met gestresste mensen tegenover elkaar. Ik was daar eindredacteur en had er geen zin meer in. Toen ben ik bij Veronica gewoon weer verslaggever geworden. In eerste instantie was ik blij dat ik van het gezeik af was, maar gaandeweg begon ik me af te vragen: hoe lang nog? Ik vond presenteren vreselijk en was daar helemaal niet goed in. Ik kon geen goeie studio-interviews maken, lette niet goed op en liet dingen lopen.

Het monteren van zo'n programma vond ik wel weer heerlijk. Maar live bakte ik er niks van. Ook niet van autocue. Dan probeerde ik te improviseren en kreeg weer op m'n donder want dat mocht niet. Dus daar wou ik mee stoppen. Alleen... wat dan? Hoe lang blijf je nog met zo'n zware recorder sjouwen, of moet je met een cameraploeg voor de vierde keer naar Latijns-Amerika om een reportage te maken over boeren zonder land?” Ook al zou Daalmeijer ondanks zijn verslaggeversmoeheid altijd een geëngageerd mens blijven die zich tot de dag van vandaag laat inspireren door zijn katholieke geloof en de bevrijdingstheologie, op dat moment maakte hij een carrièremove die hij tot op de dag van vandaag betreurt.

“Toen Veronica naar HMG (het latere RTL Nederland, red.) ging, werd ik gevraagd door FilmNet. Daar moest ik van die businesspresentaties doen en over m'n *Year To Date* m'n cijfers presenteren.” Hij grinnikt: “Ik was eens in Parijs om bij Canal+ op te draven, toen m'n cijfers niet zo goed waren. Een Franse collega had het aangezien en zei: *'You're stupid! Don't change the*

figures, change the dates! Met andere woorden: die man presenteerde dus iedere maand dezelfde cijfers, alleen zette hij er steeds een andere datum boven. Nou ja, wat is dat voor een wereld? Je verdient er veel geld, maar 't is stomvervelend en gaat nergens over." Voormalig KRO-voorzitter Frans Slangen zag de deplorabele toestand van Daalmeijer en vroeg hem of hij misschien zendercoördinator wilde worden. Dat toekomstperspectief met inhoud deed Joop onmiddellijk opfleuren. En juist door zijn commerciële uitstap ziet hij scherp wat de taak van de publieke omroep is: "Wij moeten de kijker zien als een burger en niet als consument. Onze taak is zonder oordeel zoveel mogelijk bagage aan te reiken, waardoor die mens zich ook echt burger durft voelen."

Verantwoordelijkheid

Verder vindt Daalmeijer dat de publieken zich veel te veel gelegen laten liggen aan kijkcijfers en marktaandeelen. Zo zou zo'n praatprogramma op de zondagochtend van de IKON van hem gerust een half uur langer mogen duren. Kost een scheet en

een zak knikkers. Joop weet waar hij goed in is. Hij heeft belangstelling voor mensen, geeft ze veel eigen verantwoordelijkheid en voelt zich naar zijn NPS toe geëngageerd. Toch is dat managen hem niet aan komen waaien. Op advies van Joop van der Reijden, die toen voorzitter van Veronica was, is Daalmeijer indertijd het vak gaan leren en ontdekte dat je alleen maar de baas kunt zijn als je 't niet speelt, maar degene blijft die je buiten de deur ook al was. Zoals ook een goede presentator niet hoort te veinzen. Jammer dat dat wel vaak gebeurt... Als ik naar zijn mensbeeld vraag, zucht hij heel zachtjes, de immer gepassioneerde omroepgodfather. Hij vindt het een moeilijke vraag, want dat beeld wordt gekleurd door mensen die heel gul veel van zichzelf geven, opdat anderen er beter van worden. Maar helaas nemen veel mensen alleen maar. Zo niet Joop, van wie ik weet dat hij talloze maatschappelijke en culturele bestuursfuncties vervult. Dat zal hij ook blijven doen als zijn pensioen in zicht is. Maar dan nog...

"Wij moeten de kijker zien als een burger en niet als consument"

Wat moet een doorgewinterde schipper die altijd op de voorplecht heeft gestaan ineens zonder roer? Joop geeft toe dat beeld soms angstig te vinden: "Met deze buik onder de ochtendjas ga ik voortaan m'n vrouw uitzwaaien. Zie je het al voor je?" Dan dekt hij met zijn hand mijn microfoon af en fluistert geheimzinnig over zijn jongensdroom. Die hij nu zo graag het licht wil laten zien. Hoewel zijn vrouw er wat bevekt bij kijkt als hij erover rept. Joop wil zijn droom eindelijk van zolder halen en in de voortuin plaatsen. Zijn spoorlijn. Want hij is dol op de trein. Ook om er in te zitten. Zo heerlijk met een boek. En oh nee, hij hoeft bij zijn afscheid niet een cursus 'machinist worden'. Die voorplecht ambieert hij niet meer. Maar wel zijn spoorlijn. Dat is niet zomaar iets. Daalmeijer kijkt plechtig en onthult dat het in zijn geval de Rhätische Bahn betreft. Mooie grote wagons en brede rails. Dwars door de voortuin. Maar zover is het nog niet. Want eerst moet de schipper in hem zijn passagiers veilig aan wal krijgen. ■